Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки, психології й освітнього менеджменту
імені професора Є. Петухова

ОСОБИСТІСТЬ І СОЦІУМ

(до 100-річчя з дня народження професора Євгена ПЕТУХОВА)

Матеріали Всеукраїнських педагогічних читань
(23-24 жовтня 2025 року)

Івано-Франківськ, 2025

Особистість і соціум (до 100-річчя з дня народження професора Євгена Петухова): матеріали Всеукраїнських педагогічних читань 23-24 жовтня 2025 року / за заг. ред. Л. Пермінової. Івано-Франківськ, 2025. 131 с.

Затверджено вченою радою Херсонського державного університету (протокол від 24 листопада 2025 року №7).

Редакційна колегія:

Омельчук Сергій, доктор педагогічних наук, професор, перший проректор, Херсонський державний університет.

Петухова Любов, докторка педагогічних наук, професорка, деканеса педагогічного факультету, Херсонський державний університет,

Пермінова Людмила, докторка філософії з педагогічних наук, професорка кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова, Херсонський державний університет.

Слюсаренко Ніна, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова, Херсонський державний університет.

Чудакова Віра, докторка філософії з психологічних наук, старша наукова співробітниця, Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України.

Онищенко Наталія, докторка педагогічних наук, професорка кафедри загальної педагогіки і психології вищої освіти Університету Григорія Сковороди у Переяславі.

Фальченко Владислава, аспірантка кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова, викладачка кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти, Херсонський державний університет.

Фоміна Ірина, кандидатка педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова, Херсонський державний університет.

Рецензенти:

Петренко Оксана, докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Попович Оксана, докторка педагогічних наук, професорка, декан педагогічного факультету Мукачівського державного університету.

Електронне наукове видання підготовлено за матеріалами Всеукраїнських педагогічних читань «Особистість і соціум (до 100-річчя з дня народження професора Євгена Петухова)», що відбулися 23-24 жовтня 2025 року на педагогічному факультеті Херсонського державного університету (Херсон - Івано-Франківськ).

Представлені матеріали можуть бути використані педагогами, вчителями, вихователями для підвищення ефективності організації освітнього процесу у закладах освіти та здобувачами освіти спеціальностей 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 014 «Середня освіта», 016 «Спеціальна освіта» під час теоретичної підготовки та написання наукових робіт.

ISBN 978-617-8670-28-3

©ХДУ, 2025

Зміст

Бабаян Ю.
ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ЗАПОБІГАННЯ ДЕЗАДАПТАЦІЇ УЧНІВ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КОЛЕКТИВІ..... 6
Бабкович Р.
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ГАЛУЗІ..... 7
Болотникова Т.
РОЛЬ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ……..... 9
Волянюк А.
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА..... 11
Гладкий В.
АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ: ФІНАНСОВІ, МОВНО-КУЛЬТУРНІ Й ІНСТИТУЦІЙНІ ОБМЕЖЕННЯ ТА МЕХАНІЗМИ ПІДТРИМКИ…… 14
Гресько В.
ЕФЕКТИВНІ ФОРМИ ВИКЛАДАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ДРУГОМУ ДЕСЯТИРІЧЧІ ХХІ СТ.…… 16
Дереш В., Товстоган В.
РОЛЬ СІМ'Ї ТА ШКОЛИ У ЗАПОБІГАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ІЗОЛЯЦІЇ ДІТЕЙ З ООП В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ…… 19
Дубінка М.
ЦІННІСНИЙ ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ДУХОВНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ……... 22
Касаткін О.
АКСІОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА……..... 25
Кириченко О.
АВТОРСЬКА ПАРАДИГМА І МЕЖІ РЕАЛІЗАЦІЇ СВОБОДИ СЛОВА У ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ РОЗВИНУТОГО ГУМАНІЗМУ……. 29
Ковтанюк І., Ковтанюк М.
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ САМОСВІДОМОСТІ ТА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ В ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ..... 33
Корж-Усенко Л.
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ: ІДЕЇ ТА ДОСВІД ВИДАТНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ..... 35
Кочерга Є., Бубна А.
ВИКОРИСТАННЯ АРТТЕРАПІЇ У ВИВЧЕННІ ТА КОРЕКЦІЇ ВПЛИВУ СІМ'Ї НА ФОРМУВАННЯ «Я-КОНЦЕПЦІЇ» У ПІДЛІТКІВ……... 38
Гаян О., Кузнецова Т.
ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ЧАС В УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ 40
Кузнецова Т., Лисенко Н.
РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ТА ТОЧНИХ РУХІВ ДОШКІЛЬНИКІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В СИСТЕМІ РОБОТИ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ……..... 43

Кузьменко В, Слюсаренко Н. **47**
ОСОБИСТІСТЬ ТВОРИТЬ СОЦІУМ: ПРОФЕСОР ЄВГЕН ІВАНОВИЧ ПЕТУХОВ…….
Лисак Г.
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ САМОСВІДОМОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ……..... 49
Лисенко Н., Кузнецова Т., Рева В.
ГРОМАДЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ..... 54
Лукичова Н.
STEM-КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГІВ: ПОДОЛАННЯ БАР'ЄРІВ ТА СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ…….. 57
Маценко Л., Замогильний Д.
ВИХОВАННЯ У СТУДЕНТІВ НЕСПРИЙНЯТЛИВОСТІ ДО ТЮТЮНОПАЛІННЯ……. 61
Маценко Л., Лепеха О.
ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ..... 63
Маценко Л., Шумник М.
ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ НАСТАВНИКА ЗІ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ (НА ПРИКЛАДІ НУБіП УКРАЇНИ)……. 65
Маценко Л. Шумник М.
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: ВКЛАД ЖІНОК-ОСВІТЯНОК……..... 67
Мешко Г., Зузяк Н.
УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УСПІШНОСТІ ВЧИТЕЛІВ……..... 69
Морозова Є., Тацоха О.
КОНСТРУЮВАННЯ ЗАПИТІВ ЯК СКЛАДОВА ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА У ВЗАЄМОДІЇ З ШІ……. 71
Сапранкова К., Нестеренко М.
СТРАТЕГІЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ У СОЦІАЛЬНІЙ АДАПТАЦІЇ ОСІБ З ПРОЯВАМИ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ..... 73
Лозоватий Б., Петрик К.,
ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТІСНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ МОЛОДІ…….. 76
Окольнича Т., Завітренко Д.
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ЗВО…….. 78
Розман І.
РОЛЬ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ ЦІННОСТЕЙ ТА СВІТОГЛЯДУ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ…….. 80
Савватєєв Є.
ОСВІТНЯ СИТУАЦІЯ РОМСЬКИХ ДІТЕЙ ЗАКАРПАТТЯ У ПЕРІОД НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1991–2020): ХАРАКТЕРИСТИКИ, ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ…… 83
Асадов Е., Савченко Л.
СПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ, ЯК ІДЕНТИЧНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА..... 85
Сеньовська Н., Скуратко Т.
УКРАЇНСЬКЕ ФЕНТЕЗІ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ……. 88

Домуховська М., Серьогіна І.
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ……..... 91
Гречка В., Смоляк П.
НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ…….. 94
Стеценко Н.
РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ..... 96
Шульженко С., Старокожко О.
МЕДІАВПЛИВИ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА НА ПСИХІЧНИЙ СТАН СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ..... 99
Тітова Л.
ЦИФРОВА КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ..... 102
Тунтула О.
ІННОВАЦІЙНА СУТНІСТЬ І РІЗНОВИДИ ВІДОМОСТЕЙ ЯК БАЗИСНА ОСНОВА ТАК ЗВАНОЇ СВОБОДИ СЛОВА ОСОБИ У ДОКАЗУВАННІ ЧИ У БУДЬ-ЯКІЙ ПУБЛІЧНІЙ ДИСКУСІЇ ……..... 109
Усенко С.
ВПЛИВ МАНІПУЛЯЦІЙ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ НА СВІДОМІСТЬ ОСОБИСТОСТІ…….... 113
Фальченко В.
КУЛЬТУРОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ. 111
Чалій І.
ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЯВИЩЕ: СУТНІСТЬ, ПРИЧИНИ Й НАСЛІДКИ……... 114
Ковальчук В., Чередник Л.
ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ..... 117
Панасенко Г., Чередник Л.
ЗМІСТ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТТЯ «КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ»..... 120
Чух Г.
ЛІТЕРАТУРНІ ТВОРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ УЧНІВ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНОЗНАВЧИХ ПРІОРИТЕТІВ ОСВІТИ..... 122
Шайнюк А., Юдіна Л.
ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ВИХОВАННЯ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДІТЕЙ..... 124
Шипко А., Зуброва О.
ПЕДАГОГІЧНЕ КЕРІВНИЦТВО САМОІДЕНТИФІКАЦІЄЮ ОСОБИСТОСТІ..... 126
Яневський В.
НАВЧАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ З ХОРЕОГРАФІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНИХ ПОЧУТТІВ І ХУДОЖНЬОГО СМАКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ..... 128

статусу, максимально повним його відновленням та за неухильним притягненням винних до відповідного виду, характеру і ступеня тяжкості юридичної відповідальності [1, с. 194].

Лише хоча б за викладених умов можна буде сподіватися, що свобода особистості із оприлюднення тих чи інших відомостей буде логічне докорінне реформоване із існуючого юридичне некомпетентного традиційного теоретичного, законодавчого і прикладного судового та іншого антиделіктного розуміння так званої свободи слова (практично будь-якого слова) у свободу завідомо достовірних відомостей, оприлюднення якої за певних обставин неухильного забезпечення національної небезпеки та безумовного дотримання правового статусу всіх чи принаймні більшості соціосуб'єктів держави також може бути частково чи навіть у повній мірі обмежене.

Література:

1. Кириченко О.А. Базові основи антиделіктного судочинства : монографія. 3-тє вид. Київ : Видавець Назаров О.А., 2024. 3290 с.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-24) : постанова Верховної Ради Української РСР від 7 грудня 1985 р., № 8074-10. Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст. 1122, із змінами, згідно із законом від 9 жовтня 2024 р., № 4009-IX. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.* URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text

3. Конституція України : закон України від 28 червня 1996 р. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр

4. Кримінальний кодекс України : закон України від 5 квітня 2001 р., № 2341-III. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2001, № 25–26, ст. 131, зі змінами згідно із законом від 17 червня 2025 р., № 4499-IX. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт.* URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14

5. Слінько Т.М., Середюк В.В. Свобода вираження поглядів у рішеннях Європейського суду з прав людини та загальні критерії її обмеження. *Форум права. 2009. № 3.* С. 580-585.

УДК:004.7-029:3:[159.923.2+159.938.363.6]-043.83]:[316.3-029:004](06)

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ САМОСВІДОМОСТІ ТА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ В ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ковтанюк Інна Ігорівна,
старша викладачка кафедри інформатики і інформаційно-комунікаційних технологій,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань
Ковтанюк Максим Сергійович,
учитель інформатики,
Уманський ліцей № 3 Уманської міської ради Черкаської області,
викладач кафедри інформатики і інформаційно-комунікаційних технологій,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань

У сучасному інформаційному суспільстві соціальні мережі стали одним із провідних середовищ соціалізації людини. Для більшості молодого покоління

саме цифровий простір є основним джерелом комунікації, самоідентифікації, самовираження й отримання емоційної підтримки. Водночас активна присутність у соціальних мережах має подвійний вплив – вона відкриває нові можливості для розвитку особистості, але водночас створює ризики для психічного здоров'я, формування адекватної самооцінки та емоційної стабільності [2].

Соціальні мережі виконують важливу функцію дзеркала самосвідомості, через яке людина пізнає себе, конструює власний образ і визначає місце у світі. Особливо відчутним цей вплив є для підлітків і студентської молоді, у яких відбувається активне становлення особистісної та професійної ідентичності. Формування «віртуального Я» у мережі може як допомагати самопізнанню (через творчість, спілкування, участь у спільнотах за інтересами), так і спричиняти дисонанс між реальним і цифровим образом, породжуючи відчуття невідповідності, соціального порівняння, тривожності.

Дослідження показують, що часте використання соціальних мереж пов'язане з феноменами цифрової залежності, інформаційного перевантаження та емоційного вигорання. Постійна потреба в онлайн-присутності, отриманні «лайків» і соціального схвалення формує поверхневі способи самопідтвердження, знижує здатність до глибокої рефлексії та критичного мислення. Водночас соціальні мережі стають важливим простором підтримки, солідарності, колективної взаємодії – особливо в кризові періоди, що засвідчують події останніх років [5].

У цьому контексті надзвичайно важливою є цифрова грамотність і культура користування соціальними мережами. Людина, здатна свідомо обирати інформаційні джерела, регулювати власну цифрову поведінку, дотримуватися етичних норм онлайн-взаємодії, виявляє високий рівень цифрової зрілості та емоційної саморегуляції. Освітній простір повинен сприяти формуванню саме такої культури.

У закладах освіти, зокрема педагогічного спрямування, необхідно створювати умови для психологічно безпечного цифрового середовища, у якому майбутні вчителі не лише здобувають знання, а й усвідомлюють власну відповідальність за інформаційні впливи. Важливими завданнями педагогів є розвиток у здобувачів освіти критичного ставлення до контенту, уміння розрізняти маніпулятивні повідомлення, виявляти емоційні тригери, формувати навички цифрової гігієни (контроль часу онлайн, баланс реального і віртуального спілкування, дотримання приватності).

Роль викладача у цьому процесі є стратегічною, адже саме він формує професійне бачення використання технологій як інструментів розвитку, а не як засобів розваги або залежності. Під час вивчення дисциплін інформатичного спрямування доцільно інтегрувати елементи медіаосвіти, цифрової етики, аналізу ризиків соціальних мереж, практичні кейси з інформаційної безпеки та емоційного благополуччя в цифровому середовищі [1].

Особливу роль відіграють гейміфікаційні та інтерактивні технології, які дозволяють моделювати поведінкові ситуації у віртуальному просторі, розвивати емпатію, командну взаємодію, навички конструктивного спілкування.

Використання освітніх платформ і соціальних медіа як інструментів навчання (наприклад, Edmodo, Padlet, Discord, YouTube Studio, Canva for Education) допомагає формувати у здобувачів досвід безпечної й ціннісно орієнтованої цифрової діяльності [3, 4].

Таким чином, соціальні мережі є потужним соціокультурним феноменом, що визначає світогляд і психоемоційний стан сучасної особистості. Їхній вплив не може бути однозначно позитивним чи негативним – він залежить від рівня цифрової зрілості, емоційного інтелекту й моральних орієнтирів користувача. Саме освіта, заснована на принципах гуманізму, критичного мислення та цифрової культури, має стати простором, де формується здорова самосвідомість і стійкість до інформаційних викликів.

Отож, розвиток цифрової культури і психологічної грамотності у користуванні соціальними мережами є необхідною умовою збереження психічного здоров'я, особистісної цілісності та гармонійного розвитку людини в умовах цифрової цивілізації.

Література:

1. Kovtaniuk I. I. The role of computer visualization in the formation of media literacy: how digital images influence our perception of information. *International security studios: managerial, technical, legal, environmental, informative economic and psychological aspects :* international collective monograph. Institute of Public Administration Affairs. Lublin, Polska, 2025. P. 373–397. URL: https://doi.org/10.5281/zenodo.15356397.

2. Бондаренко Т. В., Стеценко В. П., Стеценко Н. М., Ткачук Г. В. Цифрова присутність закладів вищої освіти у соціальних мережах Facebook та Instagram. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Том 84(4). С. 271–284.

3. Ковтанюк І. І. Формування дослідницької компетентності майбутніх учителів інформатики засобами хмарних та мобільних технологій : дис. … д-ра філософії. Умань, 2025. 349 с.

4. Криворучко І. І. Роль графічного дизайну в підготовці навчальних матеріалів майбутніми вчителями інформатики. *Наука і техніка сьогодні.* 2024. № 5(33). С. 677–687. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-5(33)-677-687.

5. Тітова Л. О. Соціальні мережі для науковців. *Сучасні інформаційні технології в освіті і науці :* VI Всеукр. науково-практ. конф., м. Умань, 14–15 листоп. 2024 р. Умань, 2024. С. 234–237.

УДК: 37.035:172.15

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ: ІДЕЇ ТА ДОСВІД ВИДАТНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ

Корж-Усенко Лариса Вікторівна,
доктор педагогічних наук, професор,
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка,
м. Суми

Актуальність дослідження зумовлена гострою потребою суспільства у необхідності збереження національної безпеки, зміцненні національної ідентичності та формуванні стійкого громадянина-патріота в умовах зовнішньої агресії. Ідеї та досвід видатних українських педагогів є невичерпним джерелом